

ligger særordningen, som er positiv i forhold til de unge, men som godt kunne virke lidt mere positiv over for en bestemt gruppe unge, og det er sådan set det, forslaget forsøger at rette op på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 204: Forslag til lov om ændring af realkreditloven og lov om Dansk Landbrugs Realkreditfond. (Finansielle datterselskaber, implementering af kapitalkravsdirektivet, præcisering af pantessikkerhed m.v.).

Af økonomiministeren (Marianne Jelved).
(Fremsat 5/4 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jørn Pedersen (S):

Der er jo tale om et lovforslag, der indeholder en del forskellige elementer, og jeg vil på vegne af Socialdemokratiet forsøge at kommentere nogle af disse elementer.

For det første foreslås det jo, at EU's kapitalkravsdirektiv indarbejdes i realkreditloven. Her er der tale om kapitalkrav til dækning af realkreditinstitutters såkaldte markedsrisiko. Det kan f.eks. være en renterisiko, en aktierisiko eller en valutarisiko, mens det hidtidige kapitalkrav alene har skullet afdække selve kreditrisikoen.

Det er sådan, at direktivet skal implementeres i dansk lovgivning inden den 1. juli 1995, og det

skal træde i kraft den 1. januar 1996. Vi synes, det er fornuftigt at få det gjort i så tilpas god tid, at man de steder, hvor det får betydning, har mulighed for at tage højde for det. Så den del støtter vi naturligvis.

Det foreslås desuden at give realkreditinstitutter mulighed for at oprette datterselskaber, der driver bank- og forsikringsvirksomhed. Det sker naturligvis for at skabe en konkurrencemæssig ligestilling i forhold til pengeinstitutter og forsikringselskaber, der kan drive realkreditvirksomhed gennem datterselskaber i øjeblikket. Vi synes, det er en fornuftig ligestilling, der her er tale om.

Der foreslås en præcisering af reglerne om pantessikkerhed i både DLR-lovgivningen og realkreditlovgivningen samt en tilpasning til de seneste ændringer i loven om boligbyggeri. Vi synes, disse ting er fornuftige at få sat på plads nu, så den del kan vi også gå ind for.

Ligeledes er der en række anbefalinger fra det tværministerielle kontaktudvalg vedrørende det finansielle marked. Disse foreslås nu indarbejdet i realkreditloven, hvilket vi også ser positivt på. Det er et delelement, der drejer sig om begrænsninger af realkreditdirektørers deltagelse i ledelsen af andre firmaer. Vi kan se, at der er mange fornuftige grunde til, at det må forholde sig sådan.

Den del af forslaget, der går ud på, at det at videregive urigtige oplysninger fra et realkreditinstitut til offentlige myndigheder skal være strafbart, synes vi er såre fornuftig.

Endelig er der i lovforslaget en passus, der drejer sig om en adgang til, at vi får fortrolige oplysninger til Folketingets stående udvalg om generelle økonomiske forhold i et realkreditinstitut, såfremt instituttet er under betalingsstandsning eller konkurs og staten garanterer eller på anden måde stiller midler til rådighed, eventuelt i forbindelse med en afvikling. Vi synes, det er en fornuftig måde at gøre det på.

Kort og godt mener vi i Socialdemokratiet, at det er et fornuftigt forslag, og det vil vi gerne støtte.

Pia Larsen (V):

Venstre ser denne ændring i realkreditloven som et fremskridt hen imod større internationalisering og liberalisering på realkreditområdet i forhold til det øvrige finansielle marked, hvilket i sidste ende vil være til gavn for den enkelte forbruger i form af flere valgmuligheder mellem flere konkurrencedygtige produkter.

Som et led i realkreditens harmoniseringsproces vil disse ændringer i realkreditloven opfylde EU's kapitalkravsdirektiv, hvilket vil bidrage til et mere ens konkurrencegrundlag for både indenlandske og udenlandske finansielle virksomheder. Samtidig giver disse ændringer en forøget sikkerhed for den enkelte forbruger, da markedsrisikoen vil blive bedre afdækket.

For Venstre er den vigtigste ændring i realkreditloven ved dette lovforslag, at realkreditinstitutterne i lighed med pengeinstitutter og forsikringselskaber nu kan oprette datterselskaber, som kan drive bank- og forsikringsvirksomhed.

Hvis man ønsker fri konkurrence og åbenhed inden for den finansielle sektor, skal alle konkurrenter have lige vilkår. Der har været en åbenlys diskrimination af realkreditsektoren. Når alle andre finansielle virksomheder kunne oprette datterselskaber, som kunne drive realkreditvirksomhed, mens realkreditinstitutterne ikke samtidig kunne oprette datterselskaber, som kunne drive forsikrings- og bankvirksomhed, var der ikke ligestilling og lige konkurrencevilkår.

Med stigende konkurrence og åbenhed inden for realkreditsektoren bliver der også et stigende behov for at præcisere realkreditens arbejdsområder. Det er således meget vigtigt for Venstre at præcisere, at realkreditinstitutternes opgave er at yde lån mod pant i fast ejendom på grundlag af udstedelse af realkreditobligationer, som det står skrevet i lovens §§ 1 og 2. Derfor ser Venstre positivt på præciseringen af kravet om direkte pant, således at man fortsat belåner mursten og ikke mennesker.

Med disse bemærkninger kan Venstre støtte lovforslaget.

Frank Dahlgaard (KF):

Da mit partis ordfører, hr. John Vinther, er forhindret i at være til stede i dag under denne førstebehandling, skal jeg fremføre følgende:

Lovforslaget indeholder flere elementer.

Enkelte af disse er af ret teknisk karakter og egner sig måske bedst til at blive drøftet og behandlet nærmere i udvalget.

Den del af lovforslaget, der i hvert fald politisk set har den største interesse, er naturligvis, at realkreditinstitutterne får mulighed for at drive bankvirksomhed i datterselskabsform.

Umiddelbart lyder det jo såre logisk og helt igennem rimeligt at give realkreditinstitutterne denne mulighed. Når bankerne må drive real-

kreditvirksomhed, skal realkreditinstitutterne selvfølgelig også have lov til at drive bankvirksomhed. Det er at skabe mulighed for en fair konkurrence.

Realkreditinstitutternes problem i dag er vel også, at den måde, hvorpå ejendomshandler typisk mellemfinansieres, nødvendiggør deltagelse af pengeinstitutter, ofte med den konsekvens, at banken snupper kunden fra realkreditinstituttet. Derfor er det naturligvis rimeligt, at realkreditinstituttet får lov til at etablere sig med bankvirksomhed.

Muligheden består allerede i dag; blot kan det altså ikke ske i datterselskabsform, men skal ske ved etablering af et søsterselskab, altså i en holdingkonstruktion. Problemet er bare, at Finanstilsynet ikke har den samme mulighed for at føre tilsyn inden for holdingkonstruktionen, som tilfældet vil være med datterselskaber. Derfor er der også ud fra et tilsynsmæssigt hensyn god fornuft i at åbne op for etablering af bankdrift i datterselskabsform.

Den bekymring, vi har i Det Konservative Folkeparti, består i, hvordan det kan sikres, at en negativ økonomisk udvikling i datterselskabet, altså banken, ikke får en afsmittende negativ effekt på realkreditdelen eller sagt med andre ord: Hvordan sikres det, at der ikke foregår transaktioner mellem moder- og datterselskab, der forringer realkreditinstituttets soliditet?

I bemærkningerne til lovforslaget er anført, at økonomiministeren vil anvende den ministerberemyndigelse, der er indeholdt i lovforslaget, til at fastsætte nærmere regler for, hvilke krav der kan stilles til transaktioner mellem moder- og datterselskab. Der står bare ikke så meget om, hvilke retningslinjer og regler regeringen helt nøjagtigt påtænker at gennemføre for at sikre realkreditinstituttets soliditet.

Jeg forventer ikke, at ministeren kan uddybe dette spørgsmål her og nu, men vi vil under udvalgsbehandlingen søge at få belyst dette nærmere.

Ministeren anfører i sin fremsættelsestale, at EU's kapitalkravsdirektiv skal implementeres i dansk lov senest den 1. juli i år. Det vil i den forbindelse være relevant at spørge ministeren, om de øvrige 14 EU-lande vil eller kan overholde denne frist, sådan som vi altså nu gør det her.

Sammenfattende kan jeg sige, at Det Konservative Folkeparti sådan set er indstillet på at skabe en parallelitet mellem banksektorens mulighed for at drive realkreditvirksomhed og

så realkreditsektorens tilsvarende mulighed for at drive bankvirksomhed i datterselskabsform. Det må være rimeligt, at der er lige vilkår og fair konkurrence også på dette område.

Dog vil vi altså gerne bruge udvalgsbehandlingen til at se nærmere på, hvorledes regeringen vil sikre den nødvendige adskillelse imellem økonomien i moderselskabet og i datterselskabet.

Kristen Touborg (SF):

Da realkreditloven i 1989 blev grundlæggende ændret, udtalte den daværende boligminister, at finanssektorens grundlove er kommet på plads i lyset af såvel det indre marked som den rivende finansielle udvikling, vi oplever i disse år.

Kun SF stemte imod loven. De andre partier gav dengang udtryk for, at vi stemte imod udviklingen. SF argumenterede for, at man ville ødelægge det gode danske realkreditsystem, som bygger på andelstanken og foreningsprincippet. Et lånesystem, som udelukkende er baseret på langfristede lån i fast ejendom, indebærer jo lavest mulig rente for låntager, størst mulig sikkerhed for obligationskøberen og minimale omkostninger. SF forudså, at der i stedet ville opstå finansielle supermarkeder, og at realkreditinstitutterne ville blive til aktieselskaber.

Udviklingen inden for området giver os jo desværre ret.

Forslaget her betyder på nogle områder bedre kontrolmuligheder for Finanstilsynet og i visse situationer bedre information til Folketingets stående udvalg om realkreditinstitutternes økonomiske forhold, men samtidig åbnes der med forslaget fuldstændig op for finansielle supermarkeder.

Ulemperne for kreditforeningerne kan bedst belyses ved at se på udviklingen fra 1970'erne og frem til nu. Jeg tror, det er ret oplagt, at lånerne næppe var klar over først i 1970'erne, da man begyndte at overgå til et indirekte demokrati i kreditforeningerne, hvad det egentlig var, der foregik. Havde man været det, ville lånerne sandsynligvis have stillet sig mere på bagbenede, fordi det jo reelt overgik fra det direkte demokrati til det indirekte og dermed til en meget lille indflydelse for låntagerne.

Siden har direktioner og medarbejdere i diverse kreditforeninger satset meget på volumen, og det er vel forståeligt. Man kan sige, at det for så vidt er de ansattes og direktionens opgave at prøve på at blive så stor som mulig.

Man kan i hvert fald godt anlægge den betragtning, og det har jo vist sig, at det for bestyrelserne var vanskeligt at sige nej til den linje.

Men man må sige, at aktieselskabssystemet ikke rimer særlig godt med foreningssystemet, idet aktieselskabsformen indebærer nogle konsekvenser, som er stik imod foreningens interesser. Et aktieselskab kan jo være en udmærket konstruktion, hvis der skal tjenes penge, når bare foreningsejerne gør sig klart, at det er målet.

SF vil arbejde for, at der bliver indført demokratiske minimumsregler i realkreditinstitutterne, så låntagerne atter sikres reel indflydelse i kreditforeningerne. Vi har nogle meget skræmmende eksempler fra de senere år i forskellige kreditforeninger på, hvordan det går, når man laver mere og mere indirekte demokrati og mere og mere fratager lånerne reel indflydelse på, hvad det er, der foregår i kreditforeningerne. Vi har eksempler, der viser, at lånernes indflydelse er lig nul på nuværende tidspunkt, fordi man overgår til mere og mere indirekte demokrati.

SF agter at stille en række ændringsforslag til lovforslaget på det område, og så håber vi, at der vil være velvilje over for, at vi atter kan få indført andelstanken i realkreditinstitutternes ledelse.

Kirsten Jacobsen (FP):

Forslaget her fra økonomiministeren er sammensat af mange forskellige enkeltdele. Nogle af dem er umiddelbart fornuftige, så dem vil vi ikke bruge tid på. Nogle af dem er tekniske; dem er vi nødt til at se på under udvalgsarbejdet og her få afdækket, om der er problemer gemt under teknikken. Dele af forslaget er vi direkte imod, og jeg vil nævne, som andre ordførere også har gjort, nogle af de elementer, som jeg synes er problematiske.

Det er ingen hemmelighed, at Fremskridtspartiet lige fra realkreditlovens tilblivelse både ved første og andet forsøg i 1989 kæmpede imod de finansielle supermarkeder. Vi forudså som SF, hvad det ville ende med, og det har jo også vist sig, at det holdt stik. Man kan jo godt skabe, som nogle ordførere har sagt, konkurrencemæssig ligestilling: Nu har man givet bankerne lov til at være kreditforeninger, og så mangler kreditforeningerne jo at få lov til at blive banker, for ellers er de ikke ligestillede. Sådan kan vi jo egentlig fortsætte lige så langt, som vejen nu en gang er lang.

Vi synes i Fremskridtspartiet, at man skulle have stået ved de gamle ord: Skomager, bliv ved din læst. Gør det, du duer til og lad være med at eksperimentere med alle mulige og umulige ting, som man alligevel ikke har forstand på.

Hvis det nu bare var en påstand fra Fremskridtspartiet, så kunne man jo bare lade være med at høre efter, eller man kunne ryste på hovedet. Men Folketingets Erhvervsudvalg var for et par år siden inviteret til møde i Finanstilsynet, hvor direktøren i Finanstilsynet gjorde sig den ulejlighed at lave en gennemgang – det var nu inden for pengeinstituttsektoren – af dem, der havde tab, og hvor tabene lå. Det var helt klart, at de institutter, som kun beskæftigede sig med det, man i Finanstilsynet kalder primærdrift, altså det, de var oprettet til, var dem, der havde ingen eller meget små tab, hvorimod de, der havde de massive tab, var dem, som havde begivet sig ud på alle de vilde vover.

Det er også grunden til, at vi endnu en gang vil advare imod det og sige, at det er en forkert udvikling; man har ikke styr på det. For bare at nævne noget, som økonomiministeren jo ellers sætter utrolig stor pris på i lighed med økonomiministerens parti, nemlig de offentlige repræsentanters rolle, så er det jo sådan, at i kreditforeningerne er den offentlige repræsentant kørt ud på et sidespor, fordi alt foregår oppe i holdingselskabet. Den offentlige repræsentant sidder såmænd nede i realkreditselskabet og har kun at gøre med de ting, der foregår dér, mens alle de store klodser bliver flyttet ovenover. Det er den ene ting, som vi synes er problematisk.

Så vil vi også ligesom den konservative ordfører selvfølgelig gerne have at vide, om de andre EF-lande nu er parat til at implementere med samme hastighed som os, for ellers synes vi ikke, at vi skal sætte os i en dårligere konkurrencemæssig situation.

Lad mig slutte med sidste punkt i ministerens forslag, nemlig det punkt, som drejer sig om oplysninger til Folketingets stående udvalg. Det forekommer i og for sig ulogisk, og det forekommer også lidt latterligt, at man skal vente, til en bank er på fallittens rand og skal have stats-tilskud, før de udvalg, som skal påse, at loven bliver overholdt, kan få nogen oplysninger. Dét skal ministeren vide med det samme, at man må påregne ændringsforslag fra Fremskridtspartiet.

Vi mener også, at med det arbejde, der er lavet i Industriministeriet, og det arbejde, der i øjeblikket pågår i EF på det her område, er man nødt til i regeringen at indse, at der må en større

åbenhed til. Det forslag, ministeren har lagt på bordet, dækker på ingen måde de krav, som EF stiller eksempelvis til partsbegrebet i den finansielle sektor fremover. Så det foregår ikke kun her i København; det foregår såmænd også i Bruxelles.

Også på andre områder vil vi stille ændringsforslag.

Jeg ville også gerne tilbage til den gamle tid, sådan som hr. Touborg sagde, hvor kreditforeningerne var lånerejede, og hvor det var andelstanken, der var gældende osv., men jeg tror, det er en illusion, for jeg tror ikke, at den nuværende regering har mod til at lovgive om andre valgeregler, og det er det, der skal til. Før kan man ikke ændre en sten i det system.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg skal ikke opholde mig længe ved den del af lovforslaget, som vedrører tilpasningen til EU-regler eller teknik i øvrigt. Det er tekniske detaljer, som er vigtige nok, men måske knap så velegnede ved en førstebehandling.

Derfor vil jeg i stedet for gerne sige nogle lidt mere principielle ting om den del af forslaget, der vedrører muligheden for etableringen af datterselskaber med henblik på at drive bank- eller forsikringsvirksomhed.

Det er jo rigtigt, som fru Kirsten Jacobsen sagde for et øjeblik siden, at vi her i for sig står ved fortsættelsen af en proces, som er vanskelig at skrue tilbage, og hvor sektorens ønske om at få en ligestilling med de banker, som nu i betydeligt omfang er gået ind på realkreditmarkedet, er forståelig. Vi ved også, at realkreditinstitutterne allerede gennem holdingselskabet faktisk har den mulighed, som der nu her foreslås åbnet for i form af datterselskaber. Derfor må man nok se i øjnene, at uanset om man kunne have ønsket sig udviklingen noget anderledes – og det kunne jeg da i og for sig også godt ligesom fru Kirsten Jacobsen – så er effekten af det, der er sket, sådan, at dette er en nødvendig handling.

Jeg tror, det afgørende i den forbindelse er, at man sikrer ordnede og forståelige forhold omkring realkreditinstitutternes muligheder for etablering af bank- og forsikringsvirksomhed. Hermed tænker jeg i første række på, at der jo altså ligger et ansvar for – dels naturligvis hos realkreditinstitutterne, men i høj grad også i Folketinget som lovgivende myndighed – at man giver markedet de informationer, som er nødvendige for, at tilliden til det danske real-

kreditsystem kan bevares, sådan at vi altså ikke kommer i en situation, hvor engagementer, som ikke er gennemtænkte – eller i hvert fald viser sig ikke at være gennemtænkte – kan gå hen at rukke ved tilliden til vores realkreditinstitution og specielt til de udestående obligationer. Det vil have ganske katastrofale virkninger for markedet og for dansk økonomi.

Derfor er det også oplagt, at vi fra Det Radikale Venstres side lægger betydelig vægt på, at netop den del, der vedrører de koncerninterne transaktioner, bliver godt belyst, og at den bemyndigelse, der nu gives til økonomiministeren, bliver udnyttet netop til en sådan ret stram praksis. Det tror jeg er en vigtig del.

Men dernæst vil jeg også godt føje til, at jeg kan følge hr. Touborg ganske langt i ønsket om, at de demokratiske forhold ikke glemmes i denne sammenhæng, og at man fortsat gør sig klart, at der bagved står låntagere og en tradition, som meget gerne i et betydeligt omfang skulle bevares. Jeg går ud fra, at de bemærkninger, som hr. Touborg kom med, henviser til det samme, som jeg havde i tankerne, nemlig en sag, vi havde oppe for et års tid siden i forbindelse med et bestemt realkreditinstitut, som havde svært ved at administrere sine valgregler.

Jeg tror, det ville være naturligt, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet – der er ingen grund til at lade navnet være glemt, det er selvfølgelig Nykredit – også overvejer, om det, vi forsøgte sidste gang – og hvor den daværende boligminister gjorde en ganske betydelig indsats med henblik på at få det pågældende institut til at overholde ordentlig og rimelig praksis – faktisk er lykkedes. Det har jeg min dybeste tvivl om er tilfældet, men vi skal i hvert fald finde et system, som man fremover kan være bekendt, således at man kan sige, at der stadig væk er en demokratisk styreform og en hensyntagen til de demokratiske spilleregler i foreningerne.

Med de bemærkninger skal jeg i øvrigt på Det Radikale Venstres vegne støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg var glad for det, hr. Estrup sagde her til sidst.

Så vil jeg gerne sige til hr. Estrup og dermed også økonomiministeren – de tilhører i hvert fald det samme parti: Man kan selvfølgelig godt gennemføre en undersøgelse af, hvad det var, Nykredit gjorde i strid med det, de fik pålagt. Men det ved vi godt alle sammen, og det tror jeg

også ministeren ved. Vi kan også godt konstatere, at boligministeren blev godt og grundigt til grin, og det syntes jeg var ærgerligt, for det havde han ikke fortjent.

Men kunne man ikke overveje noget andet? Når man nu har set, at uanset hvilke pålæg de får, så lader de hånt om dem. Var det så ikke en god idé, når hr. Estrup mener, at der ligger et stort ansvar hos Folketinget som lovgivende myndighed på det her område, da at sige: Jamen når ministeren – nu bliver det økonomiministeren – skal godkende vedtægter og vedtægtsændringer, så er det en forudsætning for at få de vedtægter godkendt, at de er vedtaget ved demokratiske valg til de styrende organer? Hvis hr. Estrup ville gå med til det, så synes jeg, det var en flot indsats.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er hr. Jørgen Estrups bemærkninger omkring valgproceduren i Nykredit, der får mig på talerstolen igen. Der er ingen grund til, at hr. Jørgen Estrup er i tvivl om, hvorvidt Nykredit har fulgt henstillingen fra den tidligere minister. Det har Nykredit ikke.

Ved det seneste valg, der netop er overstået her i marts måned, har man sådan set gentaget succesen fra sidste år og ladet medarbejderne gå ind og deltage aktivt i valghandlingen. Det er en fremgangsmåde, som jeg finder er dybt beklagelig, og som jo må føre til den konsekvens, at det ikke er nok, at man giver henstillinger. Det er, som fru Kirsten Jacobsen nys sagde her fra talerstolen, nødvendigt med lovgivning, hvis vi skal sikre, at der er et minimum af demokrati i de her foreninger; og hvis vi skal sikre, at man opretholder den sidste rest af andelstanken i vores kreditforeninger, så er det nok i høj grad sidste ud kald for, at vi kan nå det.

Vi har faktisk set, at man gang på gang har strammet op og lavet mere og mere indirekte demokrati, således at det for låntagerne i dag faktisk er ret illusorisk, hvilken indflydelse de har på de egentlige beslutninger i vore kreditforeninger.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlggaard (KF):

Det er debatten om valgproceduren i Nykredit, der bringer mig herop, da jeg selv er medlem af Nykredits styrelsesråd, og da hr. Kristen Touborg også er det, har vi jo et særdeles tæt kendskab til det.

Jeg vil bare sige, at jeg er enig i de bemærkninger, der er faldet fra hr. Jørgen Estrups side, fra hr. Kristen Touborgs side og fra fru Kirsten Jacobsens side, om, at den måde, valget fandt sted på sidste år, var i nærheden af det skandaløse. Jeg kender ikke nærmere til valget i år, men jeg vil i hvert fald gøre mit til, at man fra Det Konservative Folkepartis side også får taget fat om den sag, så vi kan få nogle regler og nogle valgprocedurer, der er anstændige i Nykredit.

Keld Albrechtsen (EL):

Dette lovforslag indeholder på nogle punkter ting, som Enhedslisten finder er fornuftige, enkelte forbedringer af tilsynet. Men i alt væsentligt er lovforslagets hovedpunkt udtryk for en fortsættelse af en udvikling, som Enhedslisten er dybt og inderligt imod. Det er en udvikling, som andre ordførere, bl.a. fru Kirsten Jacobsen og hr. Kristen Touborg, har været inde på. Så det vil jeg ikke gentage, men blot sige, at Enhedslisten er enig heri.

Det er en forkert udvikling, hvor vi bevæger os væk fra andelsdemokratiet og over i en form for bankkapitalisme. Vi må stille os det spørgsmål, eller rettere sagt vi må stille regeringen og ministeren følgende spørgsmål: Hvorfor skal realkrediten nu via datterselskaber have øgede muligheder for at kaste sig ud i nye privatkapitalistiske eventyr, som vi allerede har set tilstrækkeligt til også inden for den sektor?

Jeg kan som boligforeningsmand ikke lade være med også at stille dette spørgsmål: Hvordan kan det være, at et stort flertal i Folketinget har været så optaget af at begrænse boligforeningernes muligheder for at lave accessorisk virksomhed og sagt til boligforeningerne, at de skal beskæftige sig med det, som de er gode til? Vi har vedtaget en lov med et flertal, som klart har præciseret, hvad der er boligforeningernes opgave, og hvad der ikke er boligforeningernes opgave. Det var en tilfredsstillende lov, måske nok lidt stram, men vi medvirkede til den, fordi det var fornuftigt at foretage en sådan afgrænsning.

Men på dette område er regeringen altså underlagt en helt anden logik. Her er man i færd med at ødelægge de institutioner, som oprindeligt har fungeret som demokratiske institutioner, som låntagernes demokratiske redskaber til at sikre sig gode og billige lån i fast ejendom. Dette skal nu ødelægges, og den ødelæggelse har jo været i gang gennem længere tid.

Hr. Frank Dahlgaard pegede på et afgørende spørgsmål i den forbindelse, og det vil jeg også gerne bede om at vi får meget omhyggeligt belyst under udvalgsarbejdet. Det er spørgsmålet om, hvordan man egentlig sikrer sig, at der, når en kreditforening kaster sig ud i privatkapitalistisk virksomhed via et datterselskab, så ikke opstår en forbindelse med dette datterselskab, som kan trække kreditforeningen ud i alvorlige økonomiske problemer.

Ministeren er selv inde på det i bemærkningerne til lovforslaget, hvor der bl.a. tales om, at der kan opstå såkaldt smittefare, og at der kan opstå tilfælde af de facto-hæftelse, hvor kreditforeningen altså kommer til de facto at hæfte for, hvad der foregår i datterselskabet.

Disse problemer løses jo ikke gennem den bemyndigelse, der ligger i lovforslaget. Jeg tror ikke, at man skal gøre sig nogen som helst illusioner om, at man kan styre det ved hjælp af den bemyndigelse, men jeg må i hvert fald stille det samme spørgsmål, som hr. Frank Dahlgaard stillede: Hvordan kan vi overhovedet få sikkerhed for dette? Jeg mener, at det må blive et meget afgørende spørgsmål at få belyst under udvalgets arbejde.

Jeg synes desuden, at det var interessant at høre diskussionen om forholdene i Nykredit. På den baggrund kunne man jo forestille sig, at i hvert fald SF, Enhedslisten, Fremskridtspartiet og måske også Det Konservative Folkeparti kunne nå frem til at stille et ændringsforslag om forbedring af demokratiet inden for denne sektor. Det synes jeg ville være en meget interessant tanke, hvis det kunne lade sig gøre, og det ville dog repræsentere så mange medlemmer af Folketinget, at man skulle tro, at det måtte gøre indtryk – også på hr. Jørgen Estrup.

Jeg synes, det var lidt synd for hr. Jørgen Estrup, at han følte sig underlagt denne forfærdelige nødvendighedens lov, som fuldstændig lammede hans muligheder for politisk handling. Det var lidt synd og vel i virkeligheden heller ikke, hvad hr. Jørgen Estrup selv ønsker sig. Så jeg vil foreslå hr. Jørgen Estrup, at han lytter til de fire partier, som klart har givet udtryk for, at de ønsker en sådan ændring i demokratisk retning, og at vi får det med i lovforslaget.

Jeg synes i øvrigt også, at det var en god tanke, fru Kirsten Jacobsen kom med om en styrkelse af folketingsudvalgets indsigt, en indsigt, der ikke alene skal gælde i de tilfælde, hvor det er for sent, men som også skal gælde i de tilfælde, hvor der stadig væk kan gøres noget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg kun sige, at et sådant ændringsforslag medvirker Fremskridts-partiet gerne til.

For at man ikke bagefter, når man læser den her debat, skal tro, at der kun er problemer i Nykredit, så må vi hellere nævne Realkredit Danmark med det samme. Når vi ikke har nævnt det før, er det bare, fordi vi har opgivet dem for længe siden. Men de skulle naturligvis også med ind under demokratiets hat, for de lånere, som skal betale bidragene, og som i øjeblikket er ved at fylde de tomme pengetanke op igen efter alle eventyrene, kunne jo godt sidde tilbage og sige: Det ville være en god idé, hvis vi kunne komme ind og sikre, at de ikke tømte boksene én gang til, så vi skal starte forfra. Og derfor vil jeg godt høre, om økonomiministeren eventuelt vil forholde sig til de tanker, der her er kommet frem.

Jeg tror, det er en vigtig melding at give til alle landets lånere, at Folketinget faktisk har fundet ud af, at de er blevet frataget enhver indflydelse i de foretagender, de selv ejer, og at vi signalerer, at vi har set, at man er gået over strengen, og nu begynder at trække den anden vej.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Nu skal man jo ikke altid lade sig provokere af hr. Keld Albrechtsen, for så kunne man få nok at gøre.

Men jeg synes på den anden side, at det er på sin plads at gøre opmærksom på, at der er en stor forskel på det, jeg som ordfører for Det Radikale Venstre sagde, og så det, hr. Keld Albrechtsen sagde. I Det Radikale Venstre har vi altså vænnet os til at forsøge at gøre noget ved forholdene, som de ser ud her og nu. Vi prøver ikke at følge en eller anden nostalgisk bølge, uanset at det er omsonst, og uanset at udviklingen er gået i en anden retning.

Hvis hr. Keld Albrechtsen i højere grad ville koncentrere sig om, hvordan verden ser ud her og nu, så tror jeg også, at det måske ville være nemmere at nå til noget konstruktivt under udvalgsarbejdet. For problemet er jo, at der er tale om finansielle virksomheder, som arbejder på et marked. Det er klart, at vi meget gerne skulle have bevaret så meget, som vi kan – både med hensyn til åbenheden i forhold til, hvad der sker i en sådan koncern, og så den demokratiske styreform. Men det skal ske under hensyntagen

til, at det er finansielle virksomheder med en markedsplacering og et ansvar, som skal tilgodeses, og hvor der ikke kan gås på akkord med det sidste. Og på det punkt må jeg nok sige, at jeg ikke tror, at hr. Keld Albrechtsen og jeg kan mødes, for vi har vist ikke helt den samme opfattelse.

Jeg tror, at hvis man ikke vil tilgodese hensynet til, at det er en arbejdende virksomhed med de finansielle krav, som dét kræver, så vil man heller ikke finde brugbare løsninger, men til stadighed blive hængende i nostalgien; det ser jeg ikke noget formål i.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er lidt ærgerligt under denne debat at skulle opleve hr. Jørgen Estrup som den sidste repræsentant for ultraliberalismen. Det er – undskyld udtrykket – lidt patetisk.

Jeg tror heller ikke på, at det er hr. Jørgen Estrups egentlige hensigt, og jeg vil i hvert fald give hr. Jørgen Estrup det tilsagn, at jeg gerne vil være med til at aftale, at vi i denne sag alene ser fremad, alene ser på, hvad den redegørelse, som hr. Jørgen Estrup efterlyste – og som jeg går ud fra at ministeren vil bekræfte at vi får – kan bruges til med hensyn til at gennemføre demokratiske forbedringer i fremtiden, ikke i fortiden.

Lad os være enige om, at vi tager dét afsæt og handler ud fra fremtiden, og så håber jeg, at hr. Jørgen Estrup får sovet den liberalistiske rus ud, inden vi påbegynder udvalgsarbejdet.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg skal indlede med at takke for den gennemgående positive behandling af lovforslaget og kort kommentere tre temaer, som har været rejst.

Det første er hr. Frank Dahlgaards konkrete spørgsmål om, hvorvidt alle medlemslandene i EU nu også implementerer kapitalkravsdirektivet til den rette dato, ligesom Danmark bestræber sig på. Det spørgsmål kan jeg ikke svare på her og nu, men jeg vil gerne prøve at undersøge det. Det er min opfattelse, at de er i gang med det nu, men det kan vi vende tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Det andet tema, som er blevet rejst, er selve datterselskabskonstruktionen, og der er fra forskellige ordføreres side gjort rede for baggrunden for overhovedet at tage datterselskabsmodellen op i realkreditlovgivningen.

Til hr. Keld Albrechtsen, der spørger så direkte, kan jeg helt enkelt – for at svare så konkret, som det nu kan gøres på kort tid – sige, at situationen i dag er, at realkreditinstitutterne kan etablere bankvirksomhed, men under holdingselskabsformen, og det giver altså en dårligere tilsynsmulighed, end hvis det er under datterselskabsformen. Så kan man beklage, at der i 1989 blev skabt en realkreditlovgivning, som gav mulighed for de her ting, men sådan er situationen altså i dag. Jeg skal lige i denne forbindelse bekræfte over for fru Kirsten Jacobsen, at alle de tekniske detaljer klart skal kortlægges og behandles i Boligudvalget. Det er en selvfølge.

Det tredje tema er spørgsmålet om de demokratiske vilkår i realkreditinstitutterne. Der har jo vist sig en vis interesse, kan man vist roligt sige, for at kigge nærmere på det tema, og det skal jeg bestemt ikke afvise på forhånd; det ville jo i virkeligheden være utilstedeligt, når der er et ønske i Parlamentet om at se på den slags ting. Jeg kan ikke i dag stå og give tilsagn om konkrete initiativer. Det må vi tage en drøftelse af i Boligudvalget og så se, hvad der kan være behov for, og hvad der kan skabes enighed om.

Jeg håber på en god udvalgsbehandling og nogle gode drøftelser og beslutninger i Boligudvalget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Når jeg tager ordet igen, så er det tilskyndet af det, som ministeren sagde om, at realkreditinstitutterne i dag kunne drive bankvirksomhed, men under holdingkonstruktionen, hvilket efter ministerens opfattelse gav visse tilsynsproblemer.

Jeg mindes debatten, da vi lavede loven. Jeg mindes særlig en teknisk gennemgang i Boligudvalget, hvor den tidligere departementschef tegnede og fortalte på mange ark og i mange timer. Et af de spørgsmål, som blev rejst dengang, var netop, hvordan man i holdingkonstruktionen kunne sikre tilsynet. Vi fik på det tidspunkt at vide, at tilsynet ville have akkurat de samme muligheder, de samme beføjelser til at gå lodret ned igennem hele systemet. Så kom der fra min side det spørgsmål, om man ikke bare kunne lave sådan noget med nogle knop-skydningsvirksomheder, for så ville man være fri for det tilsyn, hvortil man fra ministeriets side sagde, at den slags bolchebutikker skulle man nok få udraderet, så det var ikke noget problem.

Så mit spørgsmål til ministeren er: Hvad var det, der dengang gik galt? Hvad er det for nogle tilsynsmuligheder, som ikke har været gode nok? Hvis ministeren ikke er helt parat til at svare nu, så er jeg indstillet på, at vi venter og får det besvaret i udvalget. For jeg synes, det er vigtigt, at vi dengang – det mindes jeg ganske tydeligt – fik klare forsikringer om, at det her holdt vand, og var der bolchebutikker, så skulle man nok lukke dem. Nu siger ministeren så, at begrundelsen netop er, at tilsynsmuligheden ikke er god nok!

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg synes, det er helt fair af fru Kirsten Jacobsen at bede om at få en klar beskrivelse af, hvad forskellen i tilsynsmæssig forstand er på de to konstruktioner, men jeg kan ikke tage ansvar for, hvad der er blevet sagt under tidligere handlinger af en tidligere lovgivning på det her område.

Jeg vil gerne understrege – det er også blevet sagt af flere af de ordførere, som går positivt ind for datterselskabskonstruktionen – at det er vigtigt, at vi sikrer os og har en klar snor i koncerninterne transaktioner. Det er helt afgørende for regeringens vilje til at lægge et lovforslag frem, der omhandler datterselskabskonstruktionen, at vi får en meget sikker metode til at kontrollere, hvad det er, der sker, og begrænse den type transaktioner, der kan være imellem to af den type selskaber.

Der er i dag en vejledning, og den vil blive erstattet af en bekendtgørelse – som jo er bindende – med en klar beskrivelse af, hvordan sådan nogle transaktioner skal være synlige. Og min vurdering er, at det netop er et tema, som det er meget vigtigt at Boligudvalget giver sig god tid til at behandle. Men det er det, der er tankegangen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 205: Forslag til lov om imødegåelse af indlåsnings-effekter på inkonverterbare realkreditlån m.v. Af økonomiministeren (Marianne Jelved). (Fremsat 5/4 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jørn Pedersen (S):

Dette lovforslag, kan man vist roligt sige, er resultatet af flere drøftelser her i Folketinget. I sidste samling havde vi mange diskussioner om netop den problemstilling, der her tages fat på. Man kan også sige, at det tværministerielle kontaktudvalg vedrørende det finansielle marked også beskæftigede sig indgående med det her.

Nu ligger der så et lovforslag, hvor man kan sige, at ordningen drejer sig om inkonverterbare lån i DLR og andre realkreditinstitutter, hvor også inkonverterbare lån i Fiskeribanken er omfattet, det vil sige, at vi taler om tre steder. Ordningen går ud på at indskyde Hypotekbanken som debitor for det gamle lån mod, at Hypotekbanken får provenuet af et af låntageren optaget nyt lån, som er stort nok til at dække Hypotekbankens forpligtelser og omkostninger, og det er vigtigt at understrege, at det skal være stort nok til at dække omkostningerne. Desuden foreslås det, at lånet gøres stempelfrit.

Forslaget er udgiftsneutralt for staten, og det er afgørende for Socialdemokratiet, at denne melding kan gives. Det er ligeledes vigtigt, at forslaget ikke kræver ændrede skatteregler, og dér vil jeg også godt minde om de tidligere debatter, vi har haft om netop denne problemstilling her i salen.

Det er min opfattelse, at ordningen nok vil få begrænset rækkevidde. Ordningen kan imødegå indlåsningseffekten for tynde obligationsserier, men vil ikke ophæve overkursen på in-

konverterbare obligationer med en pålydende rente, der er over markedsrenten.

Det er vigtigt at understrege, at alle Hypotekbankens omkostninger skal dækkes af låntageren. Det vil nok i mange situationer betyde, at ydelsen efter skat vil stige mærkbart ved denne omlægning, og sandsynligheden taler meget for, at ordningen kun vil have interesse under særlige omstændigheder. Det kan være i forbindelse med salg eller tillægsbelåning af en ejendom eller i forbindelse med tvangsauktionssituationer.

Jeg synes, det er vigtigt herfra at få sagt, at forventningerne hos folk med inkonverterbare lån ikke må skrues op til noget, der ikke har hold i virkelighedens verden. Vi fra Socialdemokratiet synes, at det er udmærket, hvis vi kan hjælpe en lille gruppe i visse situationer, men vil gerne understrege, at det her ikke er en revolution, og at det er udgiftsneutralt for staten. Vi støtter forslaget.

Pia Larsen (V):

Venstre går ind for valgfrihed, også inden for det finansielle marked. Derfor ser Venstre positivt på dette lovforslag, som gerne skulle kunne frigive en del boligejere fra deres stavnsbinding på grund af inkonvertible lån i deres ejendom. Principielt er det Venstres holdning, at den enkelte selv må drage konsekvensen af sine handlinger, når der er en valgmulighed, også når det gælder finansielle transaktioner.

I en længere periode var det kun muligt at optage ikkekonverterbare lån hos DLR, hvilket har medført, at disse låntagere, fortrinsvis landmænd, sidder stavnsbundet i deres ejendom.

Dette skal også ses i lyset af den urimelige spekulation, der foretages inden for de såkaldt tynde obligationsserier, som ligger til grund for de inkonvertible lån. Det er formentlig en begrænset del af låntagerne, som vil benytte sig af mulighederne i dette lovforslag, da hele omkostningsbyrden ligger hos låntageren, men lovforslaget er et skridt i den rigtige retning, så boligejerne nu har en reel mulighed for at sælge deres ejendom under mere rimelige markedsforhold.

I lovforslaget er der opstillet nogle forudsætninger, som umiddelbart ser meget rimelige ud, men jeg har dog to kritiske bemærkninger.

For det første siger lovforslaget, at ordningen skal være udgiftsneutral for staten. Det er Venstre helt enig i, men bliver denne udgiftsneutralitet beregnet efter skat, så vil omlægningen jo